

Çağ Açıp Çağ Kapatan Padişah

Fatih Sultan Mehmet

İstanbul'un fethiyle dünya tarihini değiştirip yeniden şekillendiren Fatih Sultan Mehmet; kişiliği, devlet adamlığı ve askerî dehasıyla dünyanın en büyük liderlerinden oldu.

- **1432**
30 Mart'ta Edirne'de dünyaya geldi.
- **1444**
Babası Sultan II. Murat'ın isteğiyle 12 yaşında tahta çıktı.
- **1446**
Ülkenin genel durumu ve yaşının küçük olması nedeniyle yaklaşık iki yıl kadar tahtta kaldı ve padişahlığı kendi isteğiyle babasına devretti.
- **1451**
19 yaşında yeniden padişah oldu.
- **1453**
Henüz 21 yaşındayken yüzyıllardır ele geçirilemeyen İstanbul'u elli dört günlük bir kuşatmanın ardından fethederek "Fatih" unvanını aldı.
- **1481**
3 Mayıs'ta Gebze yakınlarında bulunan Hünkâr Çayırı'ndaki ordugâhında 49 yaşında vefat etti.



- 880 bin kilometrekare olan Osmanlı toprakları, onun döneminde 2 milyon 214 bin kilometrekareye ulaştı.
- Hükümdarlığı döneminde âlimlere sahip çıkan Fatih Sultan Mehmet; matematik, coğrafya, astronomi, fizik gibi pek çok alanda yetenekli ve bilgi sahibi bir entelektüeldi.

Bu metinden Fatih Sultan Mehmet'le ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) Bilim insanlarına değer vermiş bir padişaktır.
- B) Dünya tarihindeki en önemli liderlerden biridir.
- C) Genç yaşında "Fatih" unvanını almıştır.
- D) Osmanlı topraklarını en geniş sınırlarına ulaştırmıştır.

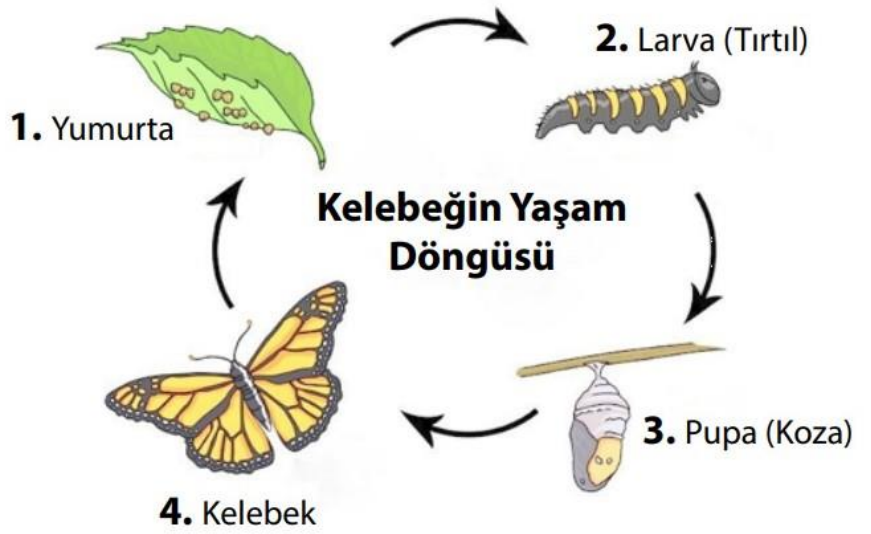
2.

Arkeolojik bulgular, yüzmenin insanlık tarihi kadar eski olduğunu gösteriyor. (I) Eski Yunanlıların zaman zaman yüzme yarışları düzenlediğine, Romalıların ise hamamların yanı sıra yüzme havuzları yaptığına ilişkin bulgular var. (II) Ancak yüzmenin spor olarak yaygınlaşması 19. yüzyıla dayanıyor. (III) Türkiye’de modern anlamda yüzme sporuna ilk adımın 1973 yılında atıldığı görülüyor. (IV) Bu yüzyıldan sonra yüzme, spor müsabakalarının temel branşlarından biri hâline geldi.

Numaralanmış cümlelerden hangisi bu parçanın anlam bütünlüğünü bozmaktadır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

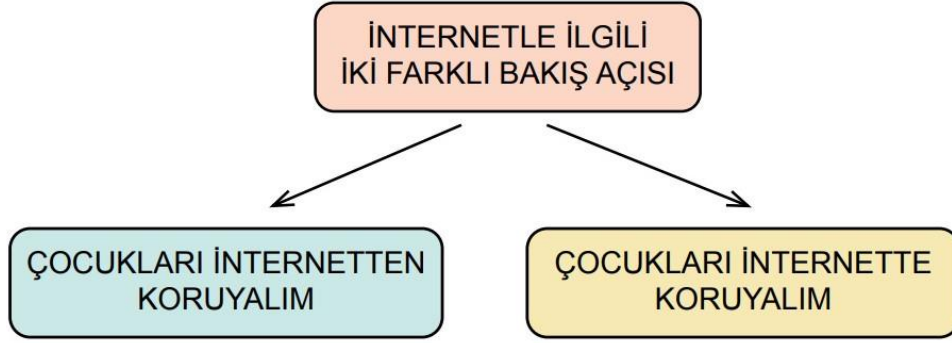
3.



Bu görsele göre “pupa” evresini açıklayan metin aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak altında ya da bir bitkinin dalına tutunarak koza oluşturan tırtılın tüm organları değişir. Yalancı ayakları kaybolur, öndeki gerçek ayakları uzar. Bitkileri bıçak gibi kesen ağız yapıları değişir ve en önemlisi kanatları oluşur.
- B) Yumurtasının kabuğunu yiyen tırtıl, annesinin kendisi için seçtiği bitkinin yapraklarıyla beslenmeye devam eder. Tırtıl evresinde bu canlıların tek amacı beslenmektir.
- C) Kelebek, yaşamına bir yumurtanın içinde başlar. Dişi kelebeğin uygun bitki üzerine bıraktığı yumurta, ortalama 3-15 günlük bir gelişme süreci sonrası çatlar. Yumurtada, önde üç çift gerçek, arkada da beş çift yalancı ayağı olan bir tırtıl vardır.
- D) Koza aşaması tamamlandığında kanatları olan ve tamamen farklı besin kaynakları ile beslenen, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle örtülü bir kelebek ortaya çıkar.

4.



Bu şemaya göre aşağıdaki metinlerden hangisinin bakış açısı diğerlerinden farklıdır?

A) Geleneksel yöntemleri sıkıcı bulan yeni nesil, internetteki içerikleri bir hayli ilgi çekici buluyor olmalı ki kendilerini sanal dünyaya hapsediyorlar. Bu durumda bize düşen görev, onları internette uzak tutmak değil, internet konusunda bilinçlendirmek olmalıdır.

B) İnternetin yalnızca var olan bilgiye erişim için değil, bilgi paylaşımı için de kullanıldığı unutulmamalı. Çocuk, iyi niyetle paylaşım yapmasına rağmen çocuğun hem kendisi hem de ailesi zarar görebiliyor. Çocukları bu konuda bilgilendirmek gerekir.

C) Çocuğunuz, sosyal medyada hesap açmış ise giriş bilgileri sizde de olmalıdır. Bu bilgiler kullanılarak zaman zaman yapılacak kontroller çocuğun olumsuz durumlarla karşılaşmasını önlemeye yardımcı olacaktır.

D) Çocukları sanal hayattan kurtarmak ve bu hayatın dışındaki oyunlara yöneltmek mümkün. Bunun için ailelere büyük görev düşüyor. Ailelerin, çocuklarıyla zaman geçirmeleri ve eğitici oyunlar oynamaları onları sanal âlemin risklerinden uzak tutacaktır.

5.

Bir çocuk, oyuncak arabasını alıp yerde sürdükten sonra kurcalamaya başlar. Annesi ise oyuncuğu çocuğun elinden alarak yerde sürer ve "Bu bir araba." der. Bunun üzerine çocuk, annesinin yaptığı gibi oyuncuğu yeniden sürmeye başlar ama daha fazla ilgilenmez. Demek oluyor ki - - -

Bu parça,

- I. çocuğun sağlıklı gelişmesi için beslenme ve sevgi kadar oyun ve oyuncaklar da önemlidir.
- II. çocuklara bir şeyler öğretmeye çalışmak bazen onların keşfedici meraklarını sınırlandırabilir.
- III. çocuğun zihinsel gelişimi için ebeveynlerin, gereksiz müdahaleden kaçınmaları gerekir.

ifadelerinden hangileriyle tamamlanabilir?

A) Yalnız I.

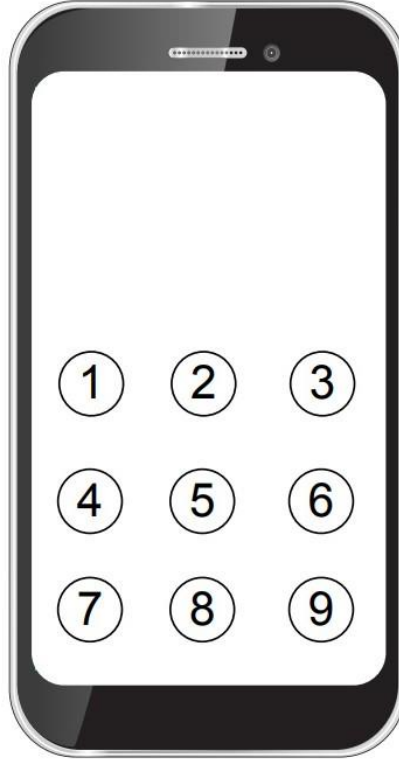
B) I ve II.

C) II ve III.

D) I, II ve III.

6.

Yusuf, cep telefonunda ekran kilidi olarak bir desen oluşturur ve deseni unutmamak için bir kâğıda “Sağdan başlayarak elini kaldırmadan ‘N’ harfi çiz.” notunu yazar.



Buna göre Yusuf’un, deseni çizerken üzerinden geçtiği rakamlar hangisinde doğru sırayla verilmiştir?

A) 9635741

B) 3695147

C) 7415963

D) 9632147

7.

- Zarar görmemek, varlığını korumak, hasar görmemek
- Bir yere yaslanmak
- Bir işi bütün gücünü kullanarak yapmak

“Dayanmak” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?

A) İki genç, küreklere kırarcasına dayandı.

B) Gemimiz fırtınaya ne kadar dayanır?

C) Köprünün geçmişi 18. yüzyıla dayanıyor.

D) Başı dönünce duvara dayanıp öylece bekledi.

8.

Âşık Veysel Şatıroğlu, 1884'te Sivas'ın Şarkışla ilçesinde dünyaya geldi. Yedi yaşında geçirdiği çiçek hastalığı nedeniyle iki gözünü de kaybeden Âşık Veysel, babasının hediye ettiği saz sayesinde genç yaşlarda müziğe başladı. 1933 yılında tanıştığı Ahmet Kutsi Tecer'in teşvikiyle kendi sözlerini yazıp söyledi. Yalın bir Türkçe kullanan şairin şiirlerinde yaşama sevinci ile hüznün, iyimserlikle umutsuzluk iç içedir. Ömrünü bağladığı sazını çalarken, ektiği buğdayı biçen bir köylü kadar doğaldır. Aynı doğallığı sazına şiir söylerken de göstermiş ve bir insanın sazı ile nasıl kaynaştığını şu unutulmaz mısralarla anlatmıştır. "- - -"

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdaki dörtlüklerden hangisi getirilmelidir?

A) Nerede görsem yan yan kaçar
Bana bakar güler gider
Yanar kalbim ateş saçar
Kan ve keder dolar gider

B) Sen petek misali, Veysel de arı
İnleşir beraber yapardık balı
Ben bir insanoğlu, sen bir dut dalı
Ben babamı, sen ustanı unutma

C) Veysel der ismini koymam dilimden
Ayrı düştüm vatanımdan ilimden
Kuş olsan da kurtulmazdın elimden
Eğer görse idim göz ile seni

D) Kim okurdu, kim yazardı
Bu düğümü kim çözerdi
Koyun kurt ile gezerdi
Fikir başka başk'olmasa

9.

Anılarımın bu kadar canlı ve zengin olmalarına çoğu zaman şaşırıyordum. Onları yazıya dökmeden önce ayıklamak için epey çaba harcadım. Ama bu daha çok, metni kelime yükünden nasıl kurtarabilirim çabasıydı.

Bu parçadaki "metni kelime yükünden kurtarmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Daha özlü bir anlatımı tercih etmek
- B) Süsten ve yapay anlatımlardan kaçınmak
- C) Türün gereklerine uygun biçimde yazmak
- D) Bazı alanları okurun yorumuna bırakmak

10.

Farklı düşünme yollarının öğretildiği bir etkinlikte, farklı renklerde şapkalar kullanılmış ve öğrencilere şapkaların özellikleri aşağıdaki gibi açıklanmıştır:

Beyaz şapka: İstatistikî veriler sunar.

Sarı şapka: Olaylara iyimser bakar ve olayların olumlu yönlerini görür.

Siyah şapka: Olaylara kötümser bakar, olayların olumsuz yönlerini görür.

Kırmızı şapka: Olaylara duygusal tepkiler verir.

Öğrencilerden "teknolojik aletler" hakkındaki düşüncelerini, taktıkları şapkalara göre açıklamaları istenmiştir.

Bu metne göre aşağıdaki öğrencilerden hangisinin cümlesi yay ayrıç içinde verilen şapkaya uygun değildir?

- A) Işıl: Son verilere göre Türkiye’de 15-18 yaş arası kişilerin teknolojik aletlerin başında geçirdiği süre günde yaklaşık üç saattir. (Beyaz şapka)
- B) Mehmet: İnsan hayatını kolaylaştırdığı düşünölen teknolojik aletler aslında insanı tembelliğe itmektedir. (Sarı şapka)
- C) Gamze: Teknolojik aletler, sosyal ilişkilerimizin zayıflamasına neden olmaktadır. (Siyah şapka)
- D) Ayşe: Almanya’daki babaannem ile görüntölü konuşup özlem gidermek müthiş bir şey! (Kırmızı şapka)

11.

Türkçede düşüncenin yönünü değiştirmek için "ama, fakat, lakin, ancak" gibi bağlaçlar kullanılır. Bu bağlaçlar, olumsuz düşünceden olumluya, olumlu düşünceden olumsuza geçişi sağlar.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerin hangisinde bağlaç, düşünceyi diğerlerinden farklı bir yönde değiştirmiştir?

- A) Köye bu yıl çok az yağmur yağdı ama alınan tedbirlerle kuraklık yaşanmadı.
- B) Annem gelinliğine gözü gibi bakıyordu fakat zamanla gelinlikte sarı lekeler oluştu.
- C) Güller eskidi, bülbüller ötmez oldu, mevsimler yorgun lakin ben canlılığımı koruyorum.
- D) Yıllar geçiyor, ömür tükeniyor ancak ben hâlâ çocuk ruhuyum.

12.

Alper, Türkçe öğretmenin verdiği bir ödev için aşağıdaki metni yazmıştır.

Bahar mevsimi gelmişti. Baharın geldiği, çiçeklerin açmasından ve derelerin taşmasından anlaşılıyordu. Karların erimesiyle oluşan sular, önüne gelen her şeyi sürüklüyordu. Tohumlar yavaş yavaş filizlenmeye başlıyordu.

Öğretmen, metni okuduktan sonra Alper'e şu önerilerde bulunmuştur:

- I. Aralarında değişik yönlerden ilgi bulunan iki şeyden zayıf olanı kuvvetli olana benzetebilirsin.
- II. İnsan dışındaki varlıklara insana özgü nitelikler vererek daha etkileyici bir anlatıma ulaşabilirsin.
- III. İnsan dışındaki varlıkları konuşturarak, anlatmak istediğini farklı bir şekilde dile getirebilirsin.
- IV. Bir şeyi olduğundan fazla büyüterek veya küçülterek anlatımı çarpıcı hâle getirebilirsin.

Alper, yazdığı metni bu öneriler doğrultusunda değiştirerek aşağıdaki metni oluşturmuştur.

Çiçekler açıyor, dereler coşuyor, doğa tüm gücüyle baharın geldiğini müjdeliyordu. Dağları titreterek akan kar suları coşkusunu gizleyemiyor, önüne ne gelirse sürüklüyordu. Toprak mutluydu, direnmiyordu derinlerden fıskıran gizemli tohumlara.

Bu bilgilere göre Alper, değiştirdiği metinde öğretmenin önerilerinden hangilerini uygulamıştır?

- A) I ve III. B) I ve IV. C) II ve III. D) II ve IV.

13.

Penisilin keşfi, 1927 yılında A. Fleming'in ilginç bir gözlemine dayanır. İçerisinde mikrop ürettiği kapları inceleyen Fleming, bunlardan birinin üzerinde mavi renkli bir küf oluştuğunu ve bu küfün çevresinde hiç mikrop üremediğini fark etti. Bu ilginç olayı araştıran Fleming, küflenmiş peynirlerin üzerinde de oluşan bu mavi küfün içindeki mikroorganizmaların, mikropları öldürdüğünü buldu. Buna penisilin adını verdi. Penisilin yapay olarak elde edilmesi ise 1940 yılında gerçekleşti.

Bu metinden penisilin ile ilgili aşağıdakilerin hangisine kesin olarak ulaşılır?

- A) Bir tesadüf sonucu keşfedildiğine
B) Süt ürünlerinde daha çok bulunduğu
C) Birçok hastalığın tedavisinde kullanıldığına
D) Yapay hâlinin Fleming tarafından üretildiğine

14.

Küresel ısınma ve iklim değişikliği insanlığın ortak problemidir. Enerji üretmek için kullandığımız fosil yakıtlar (kömür, petrol, doğal gaz) karbondioksit üretir. Karbondioksit oranının artması dünyanın ısınma hızını artırıyor. Okyanusun ısınması suyun genişip deniz seviyesinin yükselmesine ve sellere neden oluyor. Bunun sonucunda da tarım yapılamıyor. Uzun kuraklıklar, yoğun yağışlar hem canlıların yaşama ortamına zarar vermekte hem de besin üretimini negatif yönde etkilemektedir.

Bu metinde sözü edilen soruna dikkat çekmek için bir afiş hazırlayan öğrenci,



görsellerinden hangilerini kullanmalıdır?

A) Yalnız I.

B) I ve II.

C) II ve III.

D) I, II ve III.

15.

Canlı, cansız bütün varlık ve kavramları karşılayan sözcüklere ad (isim); adlardan önce gelerek onları niteleyen veya belirten sözcüklere sıfat (ön ad) denir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat yoktur?

A) Yorganı kafasının üzerine yavaşça çekti.

B) Bu sokaklar ona pek tanıdık gelmiyordu.

C) Gözleri kısa zamanda zayıf ışığa alıştı.

D) Ona doğru yaklaşan küçük bir kedi gördü.

16.

Çoğul eki (-lar / -ler), eklendiği isme çokluk anlamı dışında "yaklaşıklık, abartma, aile (grup)" anlamları katar.

Buna göre çoğul eki aşağıdaki cümlelerin hangisine sözü edilen anlamlardan herhangi birini katmamıştır?

- A) Az ötede otuzlu yaşlarda bir adam, gazete okuyor.
- B) Akşamları arkadaşımınla sahilde gezintiye çıkarım.
- C) Ne zamandır alt komşumuz Nerimanlara gitmedik.
- D) Dünyalar kadar işi bir çırpıda halledivermiş.

17.

- Soru eki veya sözü içeren ve soru anlamı taşıyan cümle veya sözlerin sonuna konur.
- Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.
- Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümle ve sözlerin sonuna konur.

Bu açıklamalara göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru işareti (?) yanlış kullanılmıştır?

- A) Ankara'dan Eskişehir'e hızlı trenle kırk beş dakikada (?) gitmiş.
- B) Danışmadaki görevli biraz düşündükten sonra başını kaldırdı:
— Mesleğiniz?
- C) Yazarın son kitabı bu yılın sonunda mı yayımlanacakmış?
- D) Problemin başka bir çözüm yolu olup olmadığını sordu bana?

18.

Kapı Tokmağı

Osmanlı zamanında kapılarda iki adet tokmak vardı. Erkek misafirler kalın, kadın misafirler ise ince ses çıkaran tokmağı kullanırlardı. Böylelikle ev halkı kapıdaki misafir hakkında bilgi sahibi olur, misafiri ona göre karşılardı.

Türk Kahvesindeki Mesaj

Eve bir misafir geldiğinde kahvenin yanında bir bardak su ikram edilirdi. Misafir aç ise önce suyu, tok ise önce kahveyi içerdi. Böylece ev sahibi, misafirin aç olup olmadığını hemen anlar ve ona göre hazırlık yapardı.

Zimem Defteri

Ramazan günlerinde zenginler bakkal, manav gibi dükkânlara gider ve dükkân sahibinden veresiyelerin yazıldığı zimem defterini isterdi. Defterden rastgele bir sayfayı koparıp "Silin borçlarınızı, Allah kabul etsin." derdi.

Bir medya metninden alınan bu parçalar için en uygun ana başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) GELENEKLERİMİZDEN İZLER
- B) GELENEKLERİMİZ VE YENİ NESİL
- C) GEÇMİŞTEN BUGÜNE KAHVE KÜLTÜRÜ
- D) ANADOLU GELENEKLERİNİN GELECEĞİ

19.

İnsan isminin yerine kullanılan zamirlere kişi (şahıs) zamirleri denir.

Buna göre "o" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde kişi zamiri olarak kullanılmamıştır?

- A) Biz olayın sebebini düşünürken o, sonucuna odaklanmıştı.
- B) Okuduğu bu kitaplar aynı zamanda onun eğitimine de katkı sağlayacaktı.
- C) O, yüzüne pek yakışmadı; bir de şu gözlüğü dene bakalım.
- D) İş deneyimi olarak hiçbirimiz ondan aşağı değiliz.

20.

(I) Güney Atlantik kambur balinası nüfusu, aşırı avlanmadan 1900'lü yıllarda hızlı bir düşüş yaşamış. (II) Bu üzücü düşüş neyse ki türün koruma altına alınmasıyla durmuş ve bir süre sonra balina sayısı artmaya başlamış. (III) Öyle ki Uluslararası Balina Avcılığı Komisyonu tarafından yapılan yeni bir çalışmaya göre yaklaşık 25.000 Güney Atlantik kambur balinası artık kendi yaşam alanlarında yüzüyor. (IV) Araştırmacılar 2030 yılına gelindiğinde bu sayının daha da artacağını söylüyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede neden-sonuç ilişkisi vardır.
- B) II. cümlede karşıt iki durumdan söz edilmiştir.
- C) III. cümlede öznel anlatımdan yararlanılmıştır.
- D) IV. cümlede bir öngörüye yer verilmiştir.